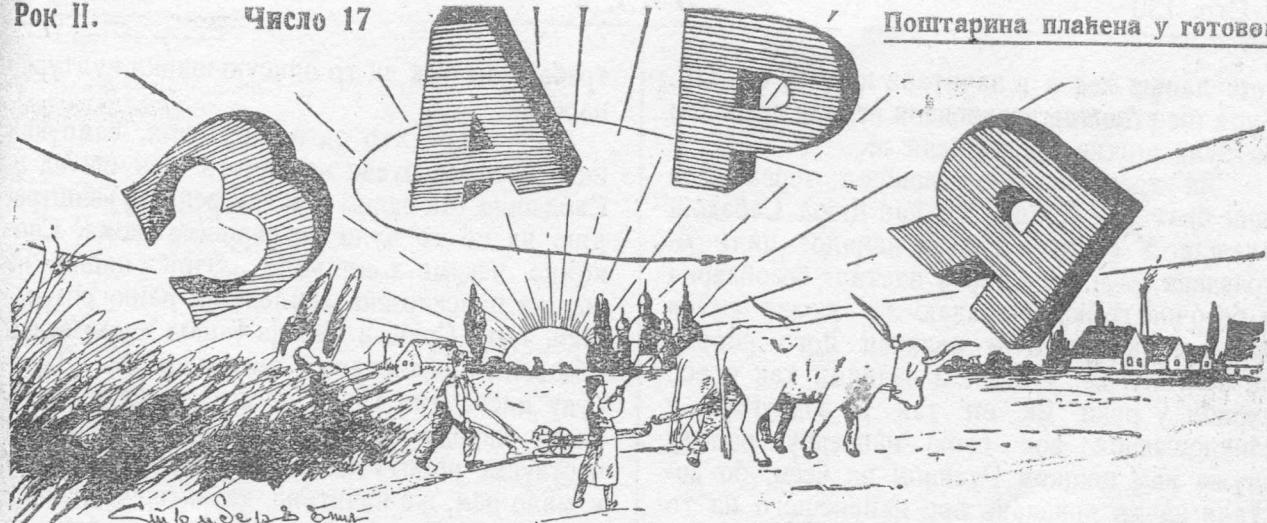

Рок II.

Число 17

Поштарина плаћена у готовом

ОРГАН КУЛЬТУРНО-ПРОСВИТНОГО СОЮЗА ЈУГОСЛАВЈАНСКИХ РУСИНОВ

РЕДАКЦИЈА И АДМИНИСТРАЦИЈА
Нови Сад, Футошки пут број 199

Нови Сад 16 јуна 1935.
Виходзи раз на тидзени.

Предплата: на рок 50 Динари, на пол рока 25 Динари, за загранице 2 Долари поодиноке Число 1 динар

Нашо самоуки природом обдарени интелигенти

Природно обдарених интелигентних людзох часто страстаме медзи земледелцами. О нима и шветска штампа часто пише. У Зарје недавно принесли вистку о земледелцово зос Шведской, котри гоч не скончел високи школи, окрем основней, пошвецел свой цали живот викопавању и проучавању старинох. Вельо читал и учел сам так, же послужел науки и универзитет у Штокхолму го преглашел за почасног дохтора геологиј. У России ће преславел Мичурин на пољу садоводства. Својо знање на тельо проширил зос дугорочну роботу, же зачудовал цали швет зос свима кайсами, грушкама, яблуками и т. д., котри родза у Сибири на велькай жими. Таких нешколованих од Бога обдарених интелигентох јест у швеце досц, а слава Богу и ми Русини у Југославији, гоч нас лем гарсточка јест, и медзи нашима земледелцами мame их досц. Кажди напредни народ ће лем цеши зос тим, бо то дика и понос за кажду нацију и трудца ће, да им дзеку за напредну роботу повекшају та их у њих змагању интелигенција школована на кельо год може и помога.

Як стой у нас така робота? Баш обратно. У нас, Русинох, не церпя напредни идеј, а еще менеј даровитих и начитаних земледелцох. Доказ тому писане „Р. Новинох“ котри гања и понижую як напредну школовану интелигенцију, њих щири, полни зос любову гу русском народу надахнути национални змагања так и од природи обдарених (нешколованих) интелигентох. Уместо да похваля их роботу

жњију. Так перше бул нападнути п. Ђ. М. Кочиш, котри попри польских роботох сам без поучавања професорех и учитељех скончел штири класа гимназији и малу матуру а тераз учи и далей. Тот млади чловек вельо читал, да ће видзи из його писања у „Зарје“; вельо читал и вельо зна, бо бул способни и школарох пририхтовац за складање школох.

Такому чловекови лем може честитац и дац му вољу за дальшу роботу. Уместо тога дочекал обратно, през новини го гања, але анје то не досц: једен зос високоучених людзох с потешкоћајом го по валаде омаловажавал и понижовал зос словами: „хлапец, цо скончел школу за буджаком“. Зос тим го не понижел, то лем похвалио за њго. Ту указал дотични пан лем своју пакосц и доказ, же би он да бул чловек од плуга не бул способни попри своје роботи анје једну класу у гимназији скончиц.

Други на шоре котри у „Р. Н.“ нападани то є пан Янко Хромиш исто зос Дјорђова, котри є чловек од плуга, але люби читац и куповац добри књишчи. Библиотеку ма таку, же ће веќша часц интелигенцији не може зос приближно таку похвалиц. Тот млади чловек ма и прочитал Велсову Историју даскељораз. Кед ће дацо о историји у новинох озвал, то гевти, котри окрем мадјарске историје не знаю нијч вишмих ће го, бо дзеже то Хромиш, чловек од плуга може знац, кед они учени, зос своим високодзвигнутим носом аж неће пароја а то нигде не учели. Складни и красни писац лем Богом на

еще лепше кед є и начитани як и ту случай. Буря ше стишла неосновани напади престали бо були плітки и висушели ше.

Як треци на шор пришол тераз єден наш брат зос Сриму. То пан Дюра Сабадош младши. У єзуитох главное начало: циль оправдава средство и тераз настала безобзирна и безочна гайка. Нападаю го людзе котри би го мали хваліц и велицац його роботу як зос плугом, у хліве з видлами так и зос пирком у руки. Як он так и задругаре у Миклошевцох зос свою напредну роботу служа нам шицким Русином на чесц, бо доСтали за то признане зос найвисшого на то поволаного места. На тогорочней изложби у Новом Саду видзел сом их у друштве професорох польопривредного факультета а як ми мило было кед сом чул з устох тих учених людзох хвалу и величане русского малого газди, земледілца. Як мизерно вец випатра наздзвіване и вишміховане якогош професіональнога интелигента, чіо писане аж плаче по незнаню и до ше мудрейши сце указац тим еще глупше випада. Яка то ганьба писац за земледілца же го за гнойом и за хлівом чуц, па ше вишміховац же є член коньогойской и свиньгойской задруги и т.д. Уместо да на вопросы одвитує, он дума, же свойо незнане прикриє кед ше будзе на шицко видрижньовац. Ту доказал, же окрем лекційох у школи не читал ніч інше, облек пански капут и панталони, надул ше як жаба, бо од нього не може нікто вецей знац, он школи учел а забува, же єден даровити земледілец, котри чита и люби добру кнішку интелигентнейши од нього, од того котри вецей не чита а з дня на дзень віше меней зна од своїх у школи слабо научених лекційох. Пан Сабадош вопросы свойо не мог видумаш але их начитал у кнішкох. Нападач його, кед би му сцел дац прави и точни одвіт мушел бы пречитац раз-двараз голем Велсову Исторію (писал ю незainteresовані англійски швєтского гласа историк) але то чешка робота. То кнішка груба треба на то часу а питане вельке чи он туту кнішку и видзел (зnam, же ю нема) у своїм живоце, як вец може одвітовац. Лепше бы було, да бул цихо, кед уж у школи не учел исторію русску так исто и братских нам славянских нароох а неинтересує ше еще ані нешка о тих стварох. Нажалосц, мало их од интелигенції ест (чесц тим!) котри преучели приватно як свою так и исторію Славянства воопще. Випатра же тим интелигентом досц аж и велью з русской исторіи у „Р. Н.“ Дзе ше не виноша факта зос других исторійох, але ше виглядую „нови“ источніки, же би ше привезла наша исторія, так як такому

треба а не так як то описую шицки культурни народи.

Не знаме хто од земледілцах, самоуких интелигентох будзе нападнути док ше на п. Сабадоша (по єдним и истим рецепту) виштреляю як до то було зос першима двома. Спокойно чекаме а ми коло „Зарі“ пишни на то, же просвищени земледілци нашо сотрудніки. Наш Союз з народа вишол и чим вецей обдарени и начитани земледілци у „Зарі“ буду писац тим вецей „Заря“ послужи русскому народу на його пользу и чесц. Ми чествуєме роботу каждого свидомого Русина и мило нам, же начитани, карактерни и пилни земледілци з нами, то указує же идзeme по добрей драги а надіяц ше, же гу тим ше приключча шицки кельгод их наш народ ма.

Русин

НОВОСТИ

Абисинско-італійски спор. Мусolini путуе по Сардиніи и препатра войско, котре посыпал до Африки. Отримал и даскельо бешеди у котрих гвари: „Італія мушки браніц свойо права. Тоти права тераз угрожени. Ми ше борели и у прешлосци и то часто віше зме побиду однеєли, победзиме и тераз“. Народ му кричи: „Най жіє война!“ Таки покличи падаю по Італії, народ забува на грозоти и страданя войни. Млади людзе думаю лем на славу, на авантuri у Африки, думаю же увидза прекрасни краї, справя шумни каріери, обогаца ше а забуваю же ше там и гине. Італянска штампа роспалює духи за бой, оштро напада Англію котра ше трудзи да преліване креви по кажду цини не допущи. И п. Лавал, франц. мин. претс. будзе интервенісац як у Риму так и у Адис Абеби сце остатні раз попробовац, да ше спор на мирни начин риши. Чешка то будзе робота, бо Італія ма чварсте намирене придобиц Абисинію як свою колонію, на чей граніци ше уж ту и там патроли и побію. Заплёт тим векши бо Англія ма интерес да Абисінія остане независна. З Італії кажды дзень одходза галія з войском и военским матеріялом. Італію витримованае (уж терашнє) войска у Африки коштуе 12 міліони лири на дзень. Випатра, же ускоро почне и война.

Ческословенски мин. загран. п. др. Бенеш у Москви, то званична визита после потписаного договора зос Советами. Бул там три дні, бешедовал зос панами Сталіном, Молотовым и Литвиновым; при каждой прилики віявели свойо задовольство зос створеного отношения Советско-ческословенского

и соглашали ше о колективнай организаціі обезбедзеня міра. По затримованю од трох дньох п. др. Бенеш ше задовольни врацел до Праги.

У Гречії ше ширі віше баржей рух монархистох и віпатра, же у септембрку будзе плебісцит о тим чи да остане республика або да ше враци на престол бувши гречески краль.

Свадзба без невесты отримана у Сонти, бо 15 рочна Катарина Райтер сцекла з дому на сами дзеня свадзбы. Млади Осіф Акерман зос сватами отримал свадзбу и без невесты.

У Кудобину (Чехословакія) при Літовену будую православну церкву на памят Блаженоупокоеного Кралья Мученика Александра I Уєдинителя. Прилоги за тот храм дали найзаслужнейши политичаре и явни рботніцы ческословенски.

Найжгнійша яр за остатніх 18 роки мала Европа того року. Пре ярни жими мушела буц изложба ружох у Лондону, котра ше каждого року отримує 1 юна преложена за септембер.

Заштрелел свайго товариша 14 рочного Карла Кревенка 16 рочни шегрт Бане Єздич у Сомборе. Іздича послали майстрове його да дома почисци их лімарски веркштет зос Кревенком. Шегерти як хлапчика дзешкаль флобер пиштоль и бавели ше зос нім. Пиштоль штрелел и потрафел Кревенка до шлєпого ока. Вибег до двора, праве им майстрове преходзели. Престрашени майстрове лем тельо чули од нього: „штрелял, штреляли зме“ и мертві спаднул. Так бависком котре не за дзеци єден плацел жывотом а други ма на души убийство зос не-смутреносци.

У Барселони (Шпанія) не престаю улични буни. Пред даскељо днями даскељо людзе затримали трамвай, вируцели з нього шицких путуючих. Всц го поляли зос бензином, запалеши го и пущели да з брега бежи долу. Трамвай у пламеню юрел з огромну швиткосцу по уліцох варошу на страх и вельке запрепасцене його жительства. На єдним месце вискочел зос шинох, вивалел аж штири древа и виврацел ше на дражку опрез єдней хижі. Щасте же людских жертвах не было.

Винчал ше лем прето, да не будзе заварти. Царинарски чиновник Радослав Р. Дзордевич у Новом Саду 20 новембра 1933 року бул осудзены на 9 мешаци арешту по тужби Магдалени Єлич зос Дубровнику. Радослав бул на служби у Дубровнику потайно ше заручел зос красну и младу Маг-

вого Саду. Поволал и Магдалену да гу нім придзе с тим же ше ту повинчаю. Кед дзівка пришла жили єден час на веру а родичи и родзина Радославова ше процивела винчаню и єдного дня ше Магдалена нашла на уліци. Тужела го суду, суд го прето осудзел на 9 мешаци. Но у медзвіремену Радослав ше винчал зос Магдалену, поднёсол молбу суду да му кару отпуши бо ше винчал. Тих дньох отримане судзене знова. На суду ше появел Дзордевич зос свою жену Магдалену. Суд го тераз ошлебодзел почим ше винчал зос тужильу и не постої діло пре котре би мал буц заварти. Државни тужилац не бул истей думки, он уложел протест, так же тот интересантни случай мац будзе продлужене еще и на Касаціоним суду.

Една установа на новосадской станицы о котрой ше слабо зна. Вельо их ест, котри и не знаю, же свойо ствари, котри у поїзду (гайзібану) кед забуду же их мошу достац. Локални воз кед придзе до Н. Саду, двоме чиновники го препатра и найдзены ствари ше одложа. Три мешаци ше чека на газду, же ше ніхто не яви ствари предаваю на лицитаціі. Кед цепло людзе забываю капути а кед шумне време амрели; єден розшэяни професор кед му було цепло знял ципели та обул лехки папучки, вишол и спокойно ишол по уліцох новосадских, док го знакоми єден не запитал чи го боля ноги кед так лехку обучю ма у котрой ше звичайно лем по обисцу ходзи. Аж теди обачел же их забул у поїзду. После єдней годзини уж мал свойо ципели. Зато же дахто забудзе дацо на возу най ше обраци чим скорей на такі уряди по станіцох.

І. В. Краль Петар II кумовал соколскай застави у Пожурну (Медюмуре). І. В. Краля заступал командант места генерал пан Иван Докић. То перши случай да млади Краль кумуе соколскай застави.

Верифікаціони одбор закончел свою роботу. Потвердзел шицки мандати окрем єдного посланника з єдного срезу у Дунавской Бановини.

Професор Београдскаго университата п. др. Костић отрима преподаване у Суботици на Народним университету „О приихтаню за манжелство“ Сала була полна; вельке интересоване указала молодеж, котра и треба да зна гигиенску страну ступаня до манжелства.

На католицки Русадле у Новом Саду отримал швапски Културбунд славносц, котра тирвала три дні. 1500 шпивакох було. 70 точкі одшивали разни шпивачки друштва, котре преношенне радіом, аж до Берлина. Тот ш фестиваль, котри мал ношил обележіе кул-

турного змагання наших Швабох, випатрал веци на хакенкрайцлерску пропаганду. Чудно мало кед знаме же музика интернаціональнога карактеру, же ше не одшпивала ані єдна композиція даєдного югославянскаго, дакле домашнього композитора. Немци у Елзас Лорену а и у Чехословакії у тим попатрунку указую лепшу лоялносць гу своїм державом у котрих жію и за чію су груду вязани. Ми зато, да ше кождому да полне право, яке кожда народносць у нас и ужива. Прето меньшини тот красни гест наших власцох треба и да поштую и да не думаю, же кед им ше пуща полна шлебода, же вец можу у своїм шовинизму так далеко исць як єден млади Немец (чиновник Хабагу) котри у своїм шовинизму забул, же е не у Дойчланду, але у Югославії. Кед у Хабагу раз музика заграла „Коло“ он скочел и забранел циганом грац зос словами: „то немецки локал (карчма) туше не шму грац по серпски“. Музика узихла. Други єден старши пан исто Шваб поволал го вец до гонгу и пришил му за уха даскельо да го урозуми. Тот пан (старши) ше вец врацел до локалу плацел циганом да граю „Коло“. Ніхто ше з места не рушел. Плацел тот пан и други раз и треци раз да граю „Коло“ єдно за другим аж кед и по пети раз заграли „Коло“ а швапска публика видзела, же тот пан и друштво за його столом не попушую, не мали кадзи, похопели ситуацію и почали ше єден по єден лапац до кола и затанцовали. Питаме ше, чи то крашнє, чи то лоялносць?

Русинска забава у Коцуре отримана 10 юна. Дописник коцурски новосадских новинах „Дан“ похвално пише о забаві, котра добре випадла як у моралним так и матеріалним попатрунку. Мило нам же там присутні були и нашо браца Серби зос Ст. Вербасу бележник п. Тасе Крстич и п. Ілля Милованчев, котри ше за Русинох у Коцуре интересує аж и веци як би требало; кед себе припомніме, же ше баш тоти Русини у Коцуре слабо указали на остатніх виборах, бо знаме добре же хто гласал на п. Милованчева (чесць им). На тей забаві, на славлю Русинох требал присутстваць и пан Крафт за хоторого ше Руснаци борели. Як видзиме слабо им ше одзива а с тим ше потвердзую нашо становиско, же Русиново место медзи власними братами Сербами.

Фалешно пришагали на суду у Паланки земледілци Ружич Войн и Темерица Славко из Паланки та их прето суд у Новом Саду осудзел каждого на штраф мешпи гарепиту.

ЗАДРУГАСТВО

(Продлужене)

Сточарска Удруга III. степена у Миклошевцима

Нову удругу основали 19 члени зос 39 кравами а було 23 крави под контролу хтори дали 71.668 л. млека цо на єдну виходзи 3116 л. рочно. При ховку було 19 фалати. Предані 1 буйак за 6 800 дин. Даскельо крави не способни за роботу преданы месарови. Кед ше власци ошведчели, же задруга почала озбильно робиць Савска бановина послала свого чиновника преко котрого повола задругу, да ше зачлені до Савезу Сточарских Удруга у Загребу. По жаданю власцох 1933 року главное собрание заключело же ше випису зос Савезу свиньогойских задругох и зачленело ше до Сав. сточ. задр. у Загребу у хторим е и нешка. С тим Задруга пременела и назву на Сточарску Удругу III. степена у Миклошевцима. Цо значи степен? Сточарска Удруга I степена тата чий о члени тримаю лем ведно буйка за приплод и не водза кнішки. Удруга II степена тримаю буйка ведно и водза матични и пригойни кнішки. Удруга III. степена ма заєдничкого буйка, водзи матични и пригойни кнішки, водзи контролу млека и карменя двараз на мешац и контролу масци у млеку, так, да ше зна хтора крава кельо поє и кельо да млека (и масци у нім) до рока. Савез посила двараз на мешац свого чиновника хтори обавля контролу а помогаю му двоме задругаре повереници, так и наша задруга. Удруга IV степена така е як и III степ. лем трима племенити (чистокревни) статок.

Удруга мала у 1934 року 25 крави под контролу зос 96.084 л. млека, на єдну виходзи 3 722 и пол. л. рочно. 6 крави давали прейг 2.000, 11 прейг 3.000, 5 прейг 4.000 а 3 було прейг 5.000 л. рочно, масла було по крави 144 кг. и 25 деки. Приховку було 28 фалати а предано 7 буйаки и 3 яловки и 2 крави за приплод за 33.000 дин. Месарови б фал. за 11.070 дин.

Правилник по хторим ше роби удружна робота

- 1) Муша ше водзиц матични и пригойни кнішки.
- 2) Контрола млека и масци исто так и карменя двараз на мешац.
- 3) Строго водзиц припусни регистар скока т. е. да ше зна кеди хтора крава пущена под буйка.

4) Наїздай за твоїх під'їздах

удругар, кед ше му оцелі крава, да тайник заведзе целє до пригойней кнішки (кнішки приховку).

5) Кажде целє ше муши мерац такой по оцеленю и по одлученю. Цицац муши кажде целє 10—12 тижні, або пиц млеко кед удругарови так згоднейше.

6) Кажде целє муши буц у року од 8 дні по оцеленю тетовиране до ухох (т. е. значене) и то (племените) чистокревне до правого числа кнішки приховку а до лівого уха У. М. а крижанци чл. кн. прихов. до лівого а У. М. до правого уха (У. М. значи Удруга Миклошевци). Крави ше тетовираю истим порятком лем место до ухох до рогох.

7) Кажда крава ше муши мерац под конец рока, кед є 6 тижні цельна и 6 тижні после оцеленя. Целє ше мера як горе було споменуте и кед наполні 1 рок; яловка кед є 6 тижні цельна.

8) Каждей єшени ше водзи „измера“ и „оценена“ кравох т.е. измера ше кончизос литинову паліцу, мера ше висина, ширина у клубах и у першох, далей у реброх и кельо є груба у целу. Оцену конча назначени, вивежбани поротніки удругаре, так же ше кажда часць цела на крави почем од глави понасоб оценює. Тота ше робота кончи у присутству 1 або 2 стручнякох. То органи обычно єден срески а други Савезу.

То швайцарски начин, при котрей ест идеально 100 точки (т. з. поени), кед ше оценії кажда крава почам од глави до общого випатрунку шицки точки (поени) при поротнікох ше зброя и тото число ше заводзі до матичней кнішки. Хтора крава испод просеку удруги tota ше виключує зос удружного прихованя статку. При оконченю оцени шицких кравох те шицки поени зброя а вец ше tota suma подзели зос числом кравох и достанеме среднє (просечне) число. Первиски не приходза до обзиру бо им ше не може завесць млечност.

Еден приклад: кед удруга ма просек 77 точки (поени) а єдна крава ма меней од того теди ше од ней не можу ховац целята у удруги. Удругар ю може тримац лем за доене.

9) Кажду єшень ше цали удружни статок од найменшого до найвекшого ма очковац прошив туберкулози а хтори фалат сумніви муши ше предац (у нас од 1926 року зме не мали ані єден случай) а кажду яр ше ма статок очковац прошив бедреници.

10) Кажды удругар ма плацц по 30 дин. од крави, хтора спада под контролу млека и карменя а по 1 дин. од каждого фалата, хтори заслужили по кнішкох Савезу чи є мале чи

Як зме набавяли добры буйки?

Уж сом спомнул же Петровчане добили буйка так исто и ми Миклушевчане. Першого 1926 року зос сточ. удруги Гуча Подравина по мену бул Жубрин. 1928 року добила наша удруга другого буйка Амара импортираного зос Швайцарской, млечносц його мацери була 4 500 л., набавело го Министарство польопривреди. Треци буйк Янчи набавени 1930 року по Комисії Дринской бановини зос Ратарской Задруги Вуковар, млечносц його мацери 5 600 л. рочно. Штварти буйк Кекињ набавени 1930 року по Комисії Дринской бановини на польопривр. изложби у Пешту, млечносц його мацери 6 900 л. млека рочно просечно за 6 роки. Пяти буйк Едо, чо го ма удруга тераз набавени зос припомоцу Савской бановини зос Сточ. Удр. Св. Иван Жабно (Хорвацка), млечносц мацери 5.385 л. За перши 4 буйки зме плацели лем допремни трошки и осигуране а за пятого терашнього чо го удруга ма тераз 2.000 дин. и осигуране на три роки а драгу плацела Бановина.

Мили читателю, як визвиш у Миклошевцах основана перша Сточарска Задруга у Югославії, хтора основана зос цильом, да водзи млечну контролу и то 1926 року, так же є як така найстарша у нашей держави. У Хорвацкай основана перша Марвеног. Удр. 1905 року у котару Крижевци општина Св. Иван Жабно валал Цирквена. Зос контролу млека ше почало аж кед бул основаны Савез Сточ. Удруга 1928 року, а стварна и обавезна пе контрола почала водзиц аж 1930 року. Дакле Миклошевчане почали 4 роки скорей як найстарша удруга у Хорвацкай. У идущим числу наведзем даскељо примеры т. ё. попробуем упоредиц Миклошевску удр. зос другими.

Сабадош Дюра мл.
Задругар

ОЙ РУСИНУ ВСТАВАЙ

Ой там на Дунаю, широким, белавим
Заря разшицує,
Зос щиру истину, русского селяна,
Себе привитує:
Ой Русину вставай, не мраж ше пре виру
Бо нація главно,
Інквизитор запад, нєма моци веций
Як дакеди давно.
Зос востока Заря, шмелю зашищела
Певно, чварсто стої,
Зрадніки ю чарня, аж и огваряю,
Вона ше не бої.
Шмелю дзвигла свой глас, прошив одпаднікох,

Грекокатолицку виру и восточни обряд,
Латинизираю.
Прадіох є наших, тот прекрасни обряд,
Вира стародавна,
Же го Заря бранї, латинаше крича:
Заря православна.
Бранї Заря обряд, нашо обичаї
Од тих латинашох,
Предани то душі, зрадци облєчени
У чарних уяшох.
Заря вше нам пише: „же брат кажди мили,
Гоч якей бул вири“,
Завадзеним братом, правду указуе,
Да их раз вимири.
Ой Русину чувай, зос чварстим єдинством,
Вше Югославію,
То єдина драга, да очуваш од зла
И свою націю.
Охаб ти ше брату, як сепаратизму,
И українізму,
Бо то шицко масло, потплацених слугох,
Зради, шовинізму.
Виходза нам брату и Руски Новини
Гет у Славонії,
За шицких Русинох, до жіеме ширцом
По Югославії,
Була би то наша, барз добра новина,
Аж пиха Русина,
Да рушела шлідом, борца Штросмаєра
Славянского сина.
Он вше ширел правду, зос славянску любву
Глашел и єдинство,
Осудзовал оштро, вирски ненависци,
Славянске убійство.
А тото убійство ширя медзи нами
Баш Руски Новини,
За селянох пишу, чую ше по гною,
Най шедза у цмини,
Селянох писане, барз пахне за хлівом
Пирка не лапайце,
З видлами махайце, динари грабайце
Та нам их вец дайце.
Так приноша шором, прекрасни шкрабаня
Цо су од малера,
Напад на єдинство и символ сокола
Рецептом Бауера.
Орлом би нам сцели заменіц сокола,
То інквізіція,
За тим шлідзи українство и пучкашка,
Зрадна пунктація.
О зато ше чувай, брату мой Русину
Вимкнї ше ласканю,
Бо кед страциш виру, пойзе ци и русскосц
Будзе по каяню.
Зато чествуй виру и народносц русску
По над кождай мири,
Паметай же Славян, кажди твой брат мили
Гоч якей бул вири.

Дюра Сабадош мл.

ФЕЛЬТОН

НЕПЕВНИ ФЕРКО

Русин

— Добри дзень сушед.

— Мой наклон, слуга, кланям ше! Видзі ше же не читаце ніц, зато ані не зздравкаце, яз тому шор.

— Тераз перши раз чуем, же и ви дацо читаце.

— Як би не, читам я 10 роки „Руски Новини“ и пречитам их вше од початку до конца, а вони до писали до тераз, було шицко доброе.

— Читам я и „Р. Н.“, там сом пречитал и таку их самохвалу яку сом еще ані у єдних новинах не нашол, бо самохвала шмердзи.

— Ейне, ейне сушед читаце „Р. Н.“. та не знаце з ніх выбрац до поучне. Як нас прекрашне поучую як и кому маме зздравкац. То шумна новосц, голем знаме, же не треба кождому поздравкац а вец кед уж зздраваме „калап“ треба зняц а не лем с пальцом криси указац, або лем кивац зос главу.

— Як то ви и вашю „Р. Н.“ думаце, же не треба кождому зздравкац?

— Я не знам, так там пише и так ше сцем справовац. Правда же сом аж двох наших паноцох видзел, же лем киваю з главу а не знімаю калап, оз达尔 „Р. Н“ не пре ніх писали то, бо они панове, ім може буц як сцу, то за нас селянох вредзи.

— Ёдного я видзел кед зме ишли до Бана як депутація. Праве зме у Новом Саду прешли уліцу при русской церкви а стретнул нас редактор „Зарі“ шорово поздравкал, ми му одвитовали исто зос зніманьем калапа а наш паноцец ше нахмурел и лем кивнул зос главу. Раз сом заш видзел кед ше редактор „Зарі“ стретнул зос другим єдним паноцом поздравкал му шорово перши але и тот паноцец лем кивнул зос главу и не знял калап гоч гевтот пан не ишол сам, але у друштве зос свою господю.

Та вец у „Р. Новинох“ написана tota статя и за ніх, кед не знімаю калуп як да под нім птащка маю.

— Знаце же не за себе писали а ані за того дохтора цо им крашне зздравкац гоч знал, же го мержа, але знал шора, же треба поздравкац а не роздумовал по рецепту „Р. Новинох“ чи то заслужели, чи не. „Р. Н.“ праве пре ширене мержнї и ненависци медзи нами и пишу, же не треба кождому поздравкац, так Исус Христос не учел своих апостолох. Я зато и пристал гу Заряшом бо

гуторя: „брат нам мили гоч якай бул вири“, сцу ненависц викоренц, а вец у своих новинах не пишу як „Р. Н“, же земледілца чуц за гнойом, чуц го за хлівом; то поніжковање нашей чеснай роботи и самих нас. Кед чуц нас за хлівом теди би не мали питац од нас динари, бо и их чуц за гнойом, бо да не гноїме поля не мали би зме анї динари. То омаловажаване земледілца а и може им буц, кед го баламуца як сцу, вредяю го на каждим кроку, а хто ше да за нос водзиц тот непевни Янко як и пишу.

Мне за нос цагац не буду бо я читал окрем „Р. Н.“ и други новини, читам „Зарю“ па београдски новини „Політику“, „Време“, русски новини „Народна Газета“ и „Русская Земля“ з Горніци и кнішкі сом вельо прочитал, котри німам купени я пожичел.

— Зарю я читац не шмел знаце, же владика у своїй посланици забранел а вец мише жито не зродзі, же ю лем до рукох вежмем ружанцово ше за то Богу модля, а и то, да Заряшом превраци розум. Рацки новини читац и то грих бо су православни а не католіцкі.

— Кед ви так бешедуєце вец сце непевни Янко.

— Я Ферко а не Янко, та ше то на мне не одноши.

— Не главное то чи сце Янко, Ферко, Петъю, Микола або друге даци, ту главное же сце не певни бо не знаце сами раздумовац. Як ви то думаце, же Бог німа другей роботи, але да слуха глупи молитви еще глупших женох. Анї єдну молитву Бог не приме зос котру ше другому сце напакосциц.

— Гей по Христовей науки маме ближнього любиц як самих себе.

— Но видзице же то знаце, далей учи, же и непріятеля треба так любиц як самого себе а у нас поволани на то шею мержню. Я знам думац зос своїм розумом, не може ми то забраніц, анї сам владика, цо будзем читац а цо не, я прочитам шицко и дам свой суд цо добре а цо не. Не дам ше тримац за непевного Янка, да други дума за мене, як за мале дзецко. Єдно вам повем слово рацки да сом вецей не чул споминац бо то видрижньоване, сербски ше гвари.

— Добре най будзе по вашим сербски.

— То не по моїм, але то праве мено наших найблісших братох.

— Они не нашо браца бо су не католіци, але православни.

— Ёй не як круцице койцо, анї дунсту не маце о національних роботох. Треба да запиші ше ми Русини конарчок велького рус-

— Ша я Руснак я не лем конарчок велького стебла, але и я у тим стеблу.

— Но не гнівайце ше, еще я не докончел свою бешеду. Нас Русох ест преко 180 міліони, як так вельки народ дзеліме ше на три вельки племена велько — мало — било русске, ми еден народ шицки гоч зме не истей вири. У Россії су шицки православни, у Галичини и Горніци звекшай часци єще су грекокатоліци, але православних число рошне як и у нас, врацаю ше людзе там дзе нашо прадідове були, нас уніятох нет вецей од 5 міліони зато не можеме повесц, же гевти Руснаци котрих ест през 175 міліони не нашо браца. Видзице Серби православни а Горвати католіци а за то су еден народ, маю исту бешеду и обичаи, але их пре виру баламуца, же су не едно. И они нашо браца як и Чехи и Словаки, Словенці, Поляки, Бугаре и Лужички Серби, то шицко славянски народи едней креви, гоч су шицки не истей вири. Вира зос народносцу не вязана. Кед би вира и народносц було исто вец би ваш власни брат, котри ше не давно врацел до православя, не бул уж вашим братом, але би його место завжал Нигер зос Африки котри до не давна людзох едол бо е дзви, але го католіцки місіонар покресцел за католіка.

— То мой брат не може буц, не знам зос нім анї бешедовац а вои чарни а я били.

— Но видзице, же по мали на то приходзице. То може буц лем ваш ближні и його треба по християнски любиц, але зато не треба виру и народносц мишац.

— Откаль ви то так шицко знаце?

— Гварел я вам же читам. Яки кнішки не мам дома, пожичим их од тарговца Дюри або од валалского шливака Янка. Цалу жиму сом вечером ходзел гу Янкови та нам читал Исторію Швета од якогош Англичана Велса, там то описане шицко.

— Чкода, же и я там не бул, як бим любел то читац и научиц даци, тей кнішки не мам а гварице же є груба, цалу жиму треба читац, на то не мам сцерпеня.

— Пречитайце ви перше нашу русску исторію а вец одомнє достанеце и други.

— Ша німам я ніякей кнішки.

— Паце за 5 динари себе можце купиц исторію од Н. Д. Олеяра.

— Не бул у нашим валале таки чловек.

— Не, але он ю приредзел а предавци „Зарі“ и Секції Союза ю предаваю.

— Я би ю купел, але цо ми жена пове, она ружанцова а кед учуе та ми прешеднє и „Заря“ и „Руска Исторія“.

— Хто газда у вашим обисцу чи ви чи жена? У моїм обисцу би не рассказовали ру-

ми не шме анї пробовац розум солиц а не еще и мнє росказовац. Мнє маю шицки слухац. Запаметайце чловек ма буц чловек а не баба.

— Алё як я то зробим годна ме на стари дні еще и охабиц.

— Нє бойце ше, кед увидзи, же сце чловек и газда у хижки и же не франтуеце роздума она о тим кущик, та будзе мирна. Лем храбро виступиц оз达尔 нє пущице, да вам прейг жени хтошкя треци росказує у доме.

— И мнє уж то допило, алё не знам себе порадзиц.

— Лем оштро, цо раз розкажеце нє по-пушчайце од того, треба указац чварсту волю, укаже же сце нє непевни Ферко, бо вас за того и жена трима.

— Теди ей укажем хто газда, принешице ми сущед и Истою и упище ме до Союза, „Зарю“ най ми посилаю а кнішки вашо почнем на жиму читац, док ше роботи оконча.

— Так брату, так. У своїй роботи мушиме буц пилни и трудзиц ше да не заостанеме за другим напредним народами. Укажме же и ми з німа ровни, а так исто и читац нам треба цо вецей и роздумовац о тим цо зме прочитали. Роздумуйме сами зос свою главу, нє заводзме ше за бешеду и поуку тих, котрим дотлі добре док пущиме да за нас думаю и ганя нас по тей драшки, котра ше од просвітней цмини скоро не видзи, та плянтаме по ней на свою чкоду. Други раз побешедуєме, тераз мушим дому, бо робота чека, треба челедзи и росказац, знаце, як присловка гвари: „Кед мачка нє дома, миши танцую“. Радуем ше же сце ме порозумели, кнішки вам уж на вечар принешием. Покус уж тераз можеце читац. Здрави оставайце!

— Мой наклон! пребачце, то нє нашо, най себе здравкаю так нашо одроди, дзекуєм вам на шицким и ходзце здрави!

Посилайце претплату

Б Е Р З А

Пшеница: бачка, потийска 130—135, славонска 132—134,— среднє-бачка 127—130, сримска 128—130 и горњобанатска 123—130.

Кукурица: Бачка и сримска 74—65, банатска 72—73.

Ярец бачки и сримски 125—130.

За власництво К. П. С. Юго-Русин и за уредництво одговара: Др. Милутин Губаш, Н. Сад, Футошки пут 199
За штампарију „Натошевић“ К. Д., Нови Сад, Скерлићева 3, С. Ђисалович, Јована Бошковића 6

ЗОС СОЮЗУ

КПСЮР отрима своё главное собрание у Коцуре дня 16 июня на первы дзень Русадля о 2. годзини у Штоку (просторії Народнай Одбрани). Поволую ше шицки одборніцы Центрального Одбору, председатель Союзових секцій да шицки приду окрем того кажда секція най пошле и своїх делегатах, котрим треба виставиц и пуномоц од страни секціи да у их мену можу робиц. На порятку будзе:

- 1) Комеморация Блаженоупокоеном Кралю-Мученику Александру I Уединителю.
- 2) Извещтай Управного одбора о дотечашній работе
- 3) Извещтай Надзорного одбора.
- 4) Пололично не правилах.
- 5) Евентуалії.

Модлімё да у цо векшим числу ше появице же би зме цо успишнейше могли робиц.

Зос братским поздравом
Др. Милутин Губаш
председатель.

ОЙ ЗАЦВѢЛА УКРАИНА

Ой зацвѣла Украина
Тай не на родини
Но зацвѣла она бѣдна
Хет аж на чужини.

Не зацвѣла, цвѣтком мака,
Символом дѣвчини,
Но ни русским цѣѣтом вишинѣ
Степской Украины.

Садза зрадци цвѣт куколя,
Широм по чужини,
Не треба им рускосц, слава,
Символ козачини.

Нач им козак, запорожіе
Стара хетманщина,
Кед им зато, злато стрибло,
Нука германщина.

Гоч зраднікох и одрохох,
Плаца германщина,
Плоди зрадцох, куколь чарни,
Не сце Украина.

Спи Богдане, бо Русь стоитъ
Свята, неделима
И Тарасу, спи спокойно
Русска Украина.

Русин Сримец